

VERRASSEDE BEVINDINGEN KIJKTIJDANALYSE

Nettofractie en kijkdic

Toen 'het voetbal' verhuisde van de NOS naar Talpa, en later naar RTL, waren er ineens veel voetbalkijkers 'zoek'. Er bleken meer dan een miljoen mensen géén voetbal meer te kijken op de zondagavond. Waar de NOS met gemak een kijkdichtheid haalde van ruim 20 procent, moesten Talpa - en later ook RTL - moeite doen voor hooguit vijftien procent. Na analyse - middels de zogeheten nettofractie - bleek dat beide tv-zenders per saldo toch ongeveer evenveel voetbalkijkers aan zicht wisten te binden. Op verzoek van Broadcast Magazine maakte twee mediaonderzoekexperts een kijktijdanalyse op basis van de nettofractie. Hieronder de bevindingen.

DOOR: PETER WIEGMAN (MEDIAONDERZOEK.NL) / BAS DE VOS (SKO)

De belangrijkste verklaring voor het gemiddeld lagere aantal kijkers overigens is dat de kijker bij RTL korter heeft gekeken in vergelijking met de NOS. De kortere kijktijd resulteerde bij Talpa en RTL namelijk in een lagere kijkdichtheid.

Kijkdichtheid

De *currency* voor kijkcijfers is in Nederland meten we middels de kijkdichtheid. Het is een percentage dat aangeeft hoeveel mensen gemiddeld naar een bepaald programma hebben gekeken. Maar dat percentage is een gewogen percentage. Een voorbeeld: de totale populatie bestaat uit twee mensen en ze kijken allebei naar een televisieprogramma van 60 minuten. De één kijkt 30 minuten, de ander slechts 15. Het bereik van het programma is 100 procent, de kijkdichtheid is dan 37,5 procent. De deling van beide grootheden geeft de nettofractie weer, oftewel het gemiddelde percentage van de kijktijd van de mensen die gekeken hebben. In ons voorbeeld hebben de kijkers gemiddeld 37,5 procent x 60 minuten, is 22,5 minuten, van het programma gezien.

Analyses

Het voetbal en bovenstaand voorbeeld geven aan dat niet alle kijkers de tv-programma's helemaal uitkijken. Als ze dat wel zouden doen, zou elk programma een nettofractie van één hebben. De vraag is dan, welke programma's hebben een hoge nettofractie en welke een lage? Om daar inzicht in te krijgen zijn twee analyses gemaakt. Eén op basis van de top 100 best bekeken programma's uit 2007. Voor elk van deze programma's is de nettofractie berekend en een indeling gemaakt naar lengte van het programma en het tijdvak waarin het is uitgezonden. De tweede analyse betreft alle programma's van januari tot en met april 2008 (50.000 in

aantal), die op basis van een genre-indeling zijn samengevoegd. Voor elk genre is vervolgens de nettofractie berekend.

Programmалengte en tijdvakken

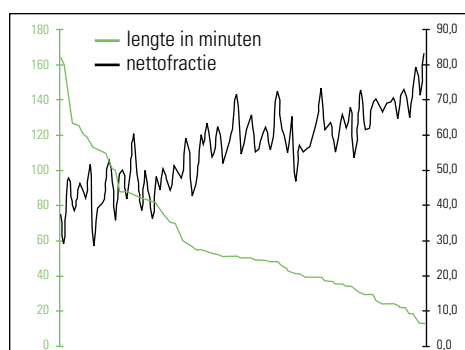
Een sterk en bijna lineair verband is zichtbaar bij de programmалengte. Hoe korter het programma, hoe hoger de nettofractie. De zeventien programma's uit de top 100 die 30 minuten of korter duurden behalen een gemiddelde nettofractie van 69 procent. Naarmate de programmалengte oploopt, daalt de nettofractie, voor de zestien programma's die langer duren dan 90 minuten, tot gemiddeld 41 procent (zie tabel 1).

TABEL 1: NETTO FRACTIE TOP 100 2007 NAAR PROGRAMMALENGTE

	AANTAL	NETTOFRACTIE
Top 100	100	51%
30 min	17	69%
30-60 min	49	59%
60-90 min	18	47%
90+ min	16	41%

Als we de programmалengtes en nettofracties van alle 100 programma's in een grafiek zetten, ontstaat dan ook het volgende beeld met links de programmалengte en rechts de nettofractie in procenten:

GRAFIEK 1: PROGRAMMALENGTE EN NETTO FRACTIE PROGRAMMA'S TOP 100 2007

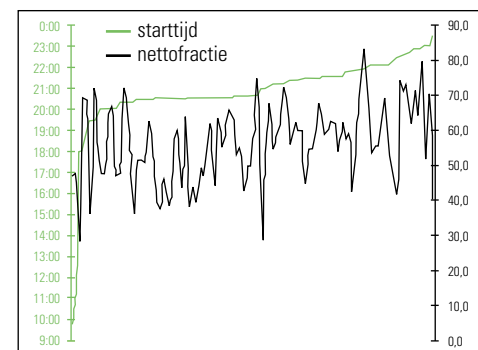
Kijken we naar tijdvakken, dan lijkt het erop dat de nettofractie toeneemt naarmate de avond vordert. In de top 100 komen slechts acht programma's voor die voor acht uur 's avonds zijn uitgezonden, maar daarna is goed vergelijkingsmateriaal voorhanden. Tussen acht en negen 's avonds bedraagt de nettofractie 49 procent in de top 100, twee uur later is dat 57 procent (zie tabel 2).

TABEL 2: NETTO FRACTIE TOP 100 2007 NAAR TIJDVAK

	AANTAL	NETTOFRACTIE
Top 100	100	51%
overdag	3	41%
18-20	5	52%
20-21	44	49%
21-22	15	55%
23-24	3	47%

Grafisch ziet de nettofractie in combinatie met de aanvangstijd van de programma's er zo uit:

GRAFIEK 2: PROGRAMMALENGTE EN NETTO FRACTIE PROGRAMMA'S TOP 100 2007

Programmatitels

Een compilatie-aflevering van *Sterren Dansen op het Ijs* had in de top 100 (2007) de hoogste nettofractie. Het programma duurde slechts 13 minuten en is met een nettofractie van 83 procent door de kijkers bijna in z'n geheel afgekeken. De twee langste program-

htheid

ILLUSTRATIE: JOEP BERTRAMS

ma's in de top 10 zijn *Spoorloos* en *Boer zoekt Vrouw*. Beide uitzendingen duurden zo'n vijftig minuten. De nettofractie zou gemiddeld zo rond de 60 procent moeten zijn, maar dat ligt voor deze twee programma's beduidend hoger (zie tabel 3).

TABEL 3: TOP 10 PROGRAMMA'S MET HOOGSTE NETTOFRACTIE

	AANTAL	NETTO-FRACTIE
TOP 100	100	51%
Compilatie Sterren dansen op het ijs	1	83%
4 in het land	1	79%
Op zoek naar evita	1	74%
Radar	1	73%
Sterren dansen op het ijs de uitslag	1	73%
Spoorloos	1	72%
Half acht nieuws	1	72%
Hart van nederland	1	72%
Boer zoekt vrouw	1	71%
Journal 22 uur	1	71%

De laagste nettofractie (28 procent) is behaald door een extra lang *Journal* van 113 minuten op 18 januari vorig jaar. Het kortste programma uit deze top 10 is de voorbeschouwing op *Domino Day*. Het duurde 82 minuten. Het langste programma

is *Adieu BZN*, dat maar liefst 164 minuten duurde. Daarvan zijn er gemiddeld 62 door de kijkers bekeken (zie tabel 4).

TABEL 4: TOP 10 PROGRAMMA'S MET LAAGSTE NETTOFRACTIE

	AANTAL	NETTO-FRACTIE
TOP 100	100	51%
Journal extra	1	28%
Eurovisie songfestival 1/2 finale	1	29%
Mooi weer het nat. songfestival	1	36%
Domino day voorbeschouwing	1	36%
Adieu bzn	1	38%
Love actually	1	38%
Gouden televisiering	1	38%
Musical awards	1	39%
Sterren dansen op het ijs	3	46%
Moor weer de leeuw 2008	1	40%

Genres

Voor het berekenen van de nettofractie per genre is gebruik gemaakt van de kijkcijfers van alle programma's in de periode januari-april 2008. De top 10 is namelijk een te smalle basis om alle genres in de analyse goed vertegenwoordigd te laten zijn. Per programma werd van kijkers, die minimaal vijf minuten gekeken hadden, de nettofractie berekend.

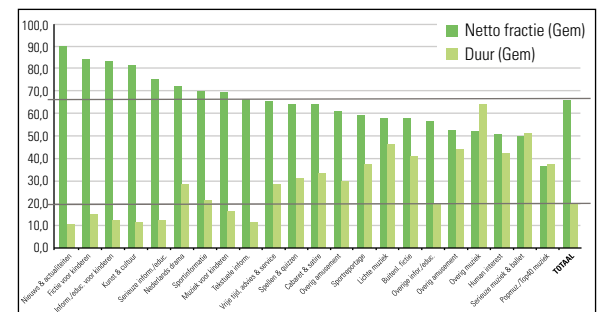
De nieuws- en actualiteitenprogramma's scoren hier de hoogste cijfers, gevolgd door kinderprogramma's en cultuur. Helemaal onderaan vinden we muziekprogramma's en human interest (tabel 5).

TABEL 5: NETTO FRACTIE PER PROGRAMMA-GENRE (MINIMAAL 5 MINUTEN GEKEKEN)

JANUARI - APRIL 2008	
Nieuws & actualiteiten	89,8
Fictie voor kinderen	84,4
Informatie/educatie voor kinderen	83,6
Kunst & cultuur	81,8
Serieuze informatie/educatie	75,5
Nederlands drama	71,9
Sportinformatie	70,1
Muziek voor kinderen	69,6
Tekstuele informatie	66,3
Vrije tijd, advies & service	65,7
Spellen & quizen	64,1
Cabaret & satire	63,6
Overig amusement	61,8
Sportreportage	59,4
Lichte muziek	58,3
Buitenlandse fictie	57,7
Overige informatie/educatie	56,6
Overig amusement	53,4
Overige muziek	52,3
Human interest	50,5
Serieuze muziek & ballet	50,0
Popmuziek/top40 muziek	36,5

Kijken we nu naar onderstaande grafiek, dan vallen een aantal zaken op:

GRAFIEK 3: NETTO FRACTIE NAAR PROGRAMMAGENRE EN LENGTE

Er is wel een relatie te zien tussen duur en fractie. Maar die is niet 100 procent lineair. Nederlands drama bijvoorbeeld springt eruit in lengte (langer dan gemiddeld), maar realiseert toch een bovengemiddelde nettofractie. Hetzelfde geldt voor de sport.

Concluderend kan gesteld worden dat de lengte van een programma het meest bepalend lijkt te zijn voor de hoogte van de nettofractie. Hoe langer een programma, hoe lager de nettofractie en vice versa. Daarnaast zien we per genre verschillen en lijkt het tijdstip van uitzenden bepalend zijn. Uiteraard correleren deze variabelen ook onderling. Vooralsnog lijkt het er op dat een nieuwsuitzending van ongeveer twintig minuten rond een uur tien 's avonds de hoogste nettofractie kan realiseren. ■